

Attavik 146

Ukiumoortumik nalunaarsuineq 2008

PAARISA

ATTAVIK 146-mut Ukiumoortumik nalunaarsuineq – oqarasuaatikkut siunnersuineq 2008

Tunuliaqutaq.

Nuna tamakkerlugu oqarasuaatikkut siunnersuisarfik **Attavik 146** oqarasuaatikkut oqaloqatiginnittarfittut ammarpoq ulloq 8.8.2007. Taamaalilluni PAARISA aappasaanik siunnersuisarfiup suliaanik ukiumoortumik nalunaarusiamik saqqummiivoq.

Attavik 146-mik pilersitsinertigut 2004-mi ukiakkut Inatsisartunit saqqummiunneqartoq ”Imminut toquttarnerup pitsaaliorneqarnissaanut nuna tamakkerlugu iliuusissamut siunnersuut” pillugu innersuussut PAARISA-p naammassivaa. Inuiaqatigiit peqqissusaat pillugu iliuusissami ”Inuuneritta”-mi imminut toquttarnermik pitsaaliuineq salliutinneqarpoq.

Inunnut pingaartumik imminut toqunnissamut eqqarsaateqartunut imaluunniit inunnut ataasiakkaanut eqqarsartaatsikkut inuunerup naleqassusiata pitsaassusiatalu innarlerneqarsinnaaneramik arlaatigut kinguneqartitsisunut kinaassutsimik isertuilluni siunnersorneqarsinnaaneq Attavik 146-mi siunertaavoq. Imminut toqussinnaasunut qanigisaasut, aamma inunnut imminut toqussimasunut qanigisaasut, kiisalu qaniginerpaasani inunnik imminut toqussimasunut imaluunniit imminut toqunniarlutik aarlerisaarisunik qanigisallit anguniakkatut siunertat arlarivaat.

Attavik 146 ammasarpoq ataasinngorneq aamma pingasunngorneq nal. 19 - 22.

Ammanerup nalaani oqarasuaatit marluk siunnersortitalit sianerfigineqarsinnaapput. Manna tikillugu siunnersortit arfineq marluk atorfinitsinneqarput, taakku suliamut tunngassuteqartunut tunuliaqutaqarnermi saniatigut oqarasuaatitigut siunnersuisarnermi ataatsimoorussamik pikkorissarneqarneq ingerlassimavaat. Siunnersortinut tallimanut nakkutilliilluni ilitsersuisinnaasumik tarnip pissusaanik ilisimatumik atorfinitsitsisoqarpoq.

2008-mi siunnersuilluni oqaloqatigiinnermik misissueqqissaarneq

2008-mi Attavik aqutigalugu siusinnerusumik oqaloqatigiinnerit annikinnerusumik misissoq-qissaarneqarneqarnerannut tunngassuteqartumik oqaaseqaat manna imaqarpoq. Katillugit oqaloqatigiinnerit 185-t nalunaarsorneqarput, misissueqqissaarnermili uani oqaloqatigiinnerit 154-t nalunaarsorneqarlutik. Taamaammat 2008-mi Attavimmut oqaluussinerit 31-t ingerlanneqarsimapput, taakku maanna pineqartumut pingaaruteqarluinnartuupput. Taamaammat

nalunaarsuinermit oqarasuaatikkut ikannerit, kukkulluni sianernerit imaluunniit nalunaarsuinerit oqaloqatigiinnerup imaanut tunngassuteqanngitsut, taamaallaat assersuutigalugu 'suaassutsip allanngorarnera'¹, kisitsisinngorlugit saqqummiunneqanngillat. Saqqummiunneqannginnerani aalajangersimasumik eqqarsaasersuutaasut ataasiakkaat uani sammineqaqqaarallassapput.

Oqaaseqaatip imaata killilersorneqarsinnaanerannik maleruaqqusatigut ikattunik, imaluunniit kukkulluni sianertermik pissuteqartumik nalunaarsuinerit pissusissamisuunngillat.

Oqaloqatigiinnerit eqqortumik siunnersuiffiusut kisimik ilanngunneqarput, taamaattumik taanna Attavimmut siunnersuinerit oqaloqatigiinnerit inaarutaasumik misissuiffiuvoq, tamannalu pissutigalugu saqqummiusseriaaseq oqaluserissallugu naleqqutinngilaq, oqaloqatigiinnerimmi tamarmik ilanngunneqarmata.

Inuiaqatigiit pillugit ilisimatusarnerup iluani misissueqqissaarutissatut aaqqinneqarsimasoq, nalunaarsuiffik SPSS iluaqutsiullugu siunnersuinermit immersugassanit annertussusilereerlugit paasissutissat misissoqqissaarneqarput. Allanngorarnerit akornanni ataqatigiinnerit misissuiffiqarneqarneranni χ^2 -test atorlugit paasissutissat allatorneqarneri misilerarneqarput. Misileraaneq taanna paasissutissani ataqatigiinnerit nassaarineqartut nalaatsornerinnaanersut imaluunniit pingaaruteqartuunersut pillugit misissuinermit peqataavoq. Misissueqqissaarnermi pingaarutillit misilerarneqarput, immikkoortunili tamani nassaarineqartut ima ikitsigipput nalunaarsorneqartut imminnut attuumassuteqarnerisut misilerarneqarsinnaasaratik. Nalunaarsorneqartut imminnut attuumassuteqarnerisut pillugit takussutissatut nalunaarsuiffiusuni takuneqarsinnaavoq, tassanissaaq p-p nalinga takuneqarsinnaassasoq. Misissueqqissaarnermi pingaarutillit qaffasissusaat 5%-iusoq aallaavigalugu sulisoqarpoq, tamanna isumaqarpoq, tassa attuumassuteqartut nassaarineqartut tamarmik nalaatsornerinnaasinnaanerit 5%-imik annikinnerusoq.

Iliuserineqartut misissuiffiqissaarneqartullu ataani takuneqarsinnaapput:

- 1. Sianertut nalunaarsorneqarnerat**
- 2. Kina sianerpa?**
- 3. Oqaloqatigiinnerit imai**
- 4. 2007-mut assersuussineq**

---

¹ Oqaloqatigiinnerit ilaatinneqanngitsut erseqqissarneqarnerat pillugu takuuk allakkiami immikkoortoq kingullerpaq, tassani nalunaarsuinerit ilanngunneqanngitsut allattorsimapput.

1. Sianertut nalunaarsorneqarnerat

Aallaqqaammut takussutissat assigiinngitsut saqqummiunneqassapput, tassa oqaloqatigiinnerit sivissusaat, piffissaq oqaloqatigiiffiusoq kiisalu 2008-mi Attavimmut saaffiginnikkasuartartut qanoq akulikitsiginersut.

Takussutissaq 1: Ukiup ingerlanerani oqaloqatigiinnerit agguataarnerat.

	Amerlassutsit	Procenti
Januaari	5	3,2
Februaari	4	2,6
Marsi	23	14,9
Aprili	10	6,5
Maaji	6	3,9
Juuni	12	7,8
Juuli	11	7,1
Aggustusi	11	7,1
Septembari	30	19,5
Oktobari	14	9,1
Novembari	13	8,4
Decembari	15	9,7
Katillugit	154	100

N=154

Takussutissiami qulaaniittumi takuneqarsinnaavoq qaammatini sorlarni amerlanerusunik ikinnerusunilluunniit 2008-mi Attavimmut sianertoqarsimanersoq. Kisitsisit issusuumik naqinnertallit takutippaat qaammatini pingasuni sianertoqarnerpaasimasoq tassanilu septembarimi 30-nik sianertoqarluni saaffiginnittoqarnerpaasimasoq, tassani qaammammi nalunaarsoneqartut ukioq naallugu oqaloqatiginninnerit 20%-rivaat. Aammattaaq marsimi decembarimilu oqaloqatiginninnerit amerlapput, akerlianik januaarimi februaarimilu oqaloqatiginninnerit ikittuinnaat nalunaarsoneqarput. Ukiup affaata kingulliup iluani sianertoqarnerpaasimavoq, tassa ukiakkut.

Attavik 2008-mi pingasunnigornikkut arfininngornikkullu oqarasuaatikkut siunnersuisarnernik ammatitsisarpoq. Pingasunnigornikkut sianertut amerlanerusartut nalunaarsoneqarpoq, tassa ullut taakku marluusut imminnut assersuutigissagaanni. Takussutissiami ataaniittumi takuneqarsinnaavoq pingasunnigornikkut oqaluussinerit 60%-iusut kiisalu arfininngornikkut 40%-iinnaasut.

Takussutissaq 2: Ulluni marlunni oqaloqatiginninnerit.

	Amerlassutsit	Procenti
Pingasunngorneq	91	59,1
Arfininngorneq	63	40,9
Katillugit	154	100

N=154

Oqaloqatiginninnerit sivissussusaat soorunami allanngorarput, amerlanerpaalli minutsini 15-30-ni oqaloqatiginnittarput, sivissussuserlu taanna oqaloqatiginninnerit tamarmiusut 36%-erivaat. Oqaloqatiginninnerit 29% missaat minutsini 5-15-ni sivissussuseqarput kiisalu 5 % missaannai nalunaquttap akunnera sinnerlugu oqaloqatiginninnerupput.

Takussutissaq 3: Oqaloqatiginninnerit sivissussusaat.

	Amerlassutsit	Procenti
0-5 min	13	8,4
5-15 min	45	29,2
15-30 min	55	35,7
30-60 min	27	17,5
60 min sinnerlugu	8	5,2
Nalunaarsorne-qanngitsut	6	3,9
Katillugit	154	100

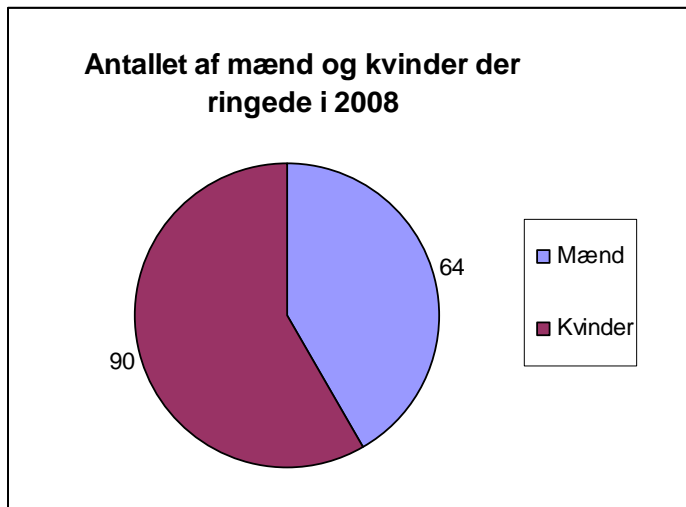
N=154

2008-mi siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit iluanni saaffiginnikkasuartut (sianertut arfineq marluk) 4,5%-iupput, taakkunani sianertut imminut toqoriaannaallutik. Marlorialuni politiit aggersarneqarput, taamaattoq 113 imaluunniit nakorsaq pigaartuusoq saaffigineqanngillat. Sianertup ataatsip nipaallisaatit Pamolit iiorassallugit aarlerisaarutigivaa.

2. Kina siarnerpa?

2008-mi Attavimmut sianertut pillugit maanna ersarinnerusumik sammissavarput. Siullermik suaassutsit agguataarneqarnerata takutippaa angutit arnallu siunnersuisarfimmik atuilluarsimanerat, arnani 58%-it oqaloqatiginnissimapput, angutinilu 42%-it.

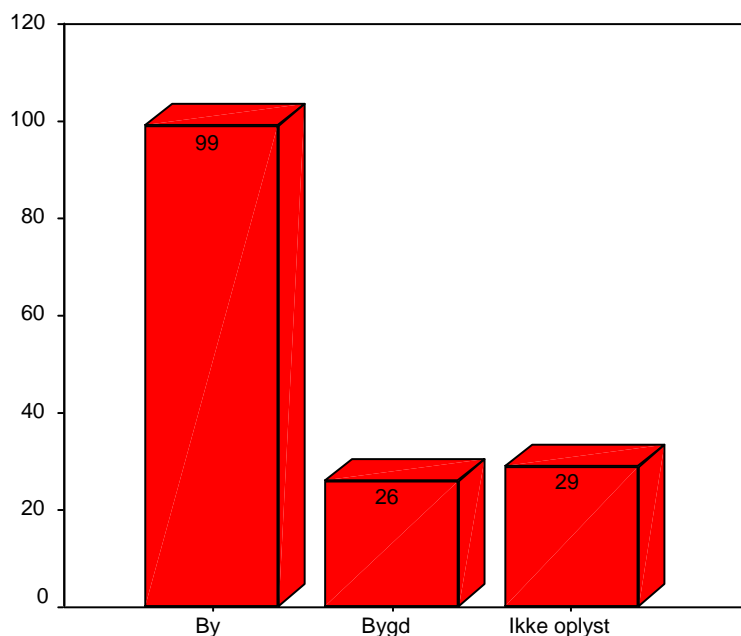
Takussutissaq 4: 2008-mi angutit arnallu sianertut amerlassusaat.

N=154

Takussutissiap 1-p takutippaa illoqarfinniit sianertoqarnerusimasoq, oqaloqatigiinnerillu 17%-ii nunaqarfinnit pisuullutik. Oqaloqateqarnerit arlallit nalunaarsuiffimmi takuneqarsinnaanngillat sumit saaffiginnessimanersut.

Takussutissiaq 1: Illoqarfinnit nunaqarfinniilluunniit sianertut amerlassusaat.

Illoqarfinnit sianertut ersarissarneqarnerusinnaapput, taamatuttaaq illoqarfinnit sorlernit sianertoqarnersoq.

Takussutissami ataani taamaallaat pineqarput illoqarfinnit sianertut. Sianertut tallimararterutaat aamma amerlanerpaajusut Nuummit sianerput, illoqarfinnullu sianertoqarnerpaaffiusup tullia tassaavoq Uummannaq. Sisimiunit Qaqortumiillu sianertut 9% missaanniipput. Qaanaamit sianertoqanngilaq.

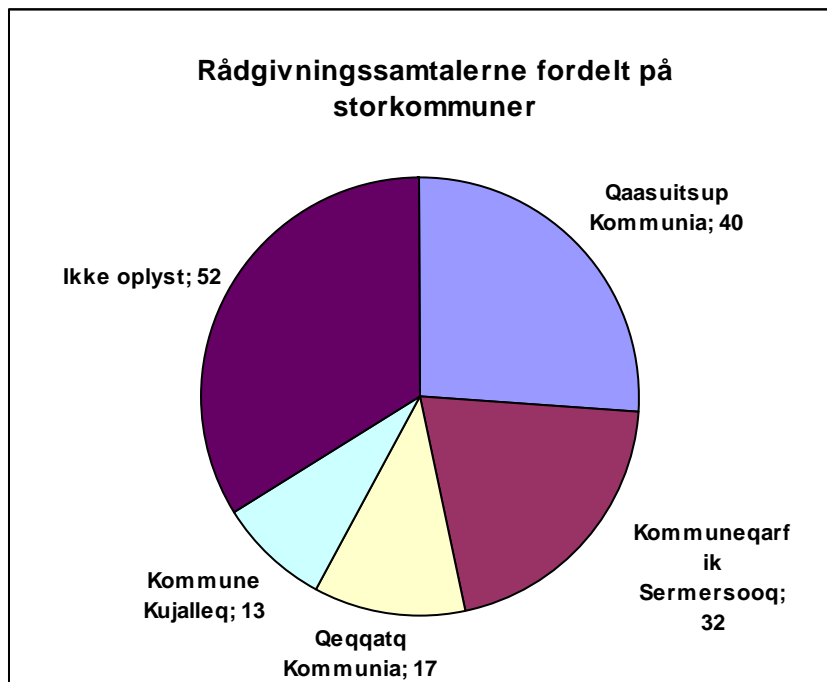
Takussutissaq 5: Illoqarfiit sianerfiusut agguataarneqarnerat.

	Amerlassutsit	Procenti
Upernavik	2	2,0
Uummannaq	10	10,1
Ilulissat	4	4,0
Qeqertarsuaq	2	2,0
Qasigiannugit	5	5,1
Aasiaat	2	2,0
Kangaatsiaq	3	3,0
Sisimiut	9	9,1
Maniitsoq	5	5,1
Nuuk	20	20,2
Paamiut	7	7,1
Qaqortoq	9	9,1
Narsaq	2	2,0
Nanortalik	2	2,0
Tasiilaq	2	2,0
Ittoqqortoormiit	1	1,0
Nalunaarutigine-qanngitsut	14	14,1
Katillugit	99	

N=99

1. januar 2009-mi kommunerujussuit nutaat suli atuutsinneqalinngitsut 2008-mi siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit ingerlanneqarput, taamaakkaluartoq kommunit nutaat aallaavigalugit oqaloqatiginninnerit immikkoortitissallugit soqutiginarpoq. Kommuninit sorlernit sianertut ersarinnerusumik misissorneqarneranni takuneqarsinnaavoq Qaasuitsup Kommunianit 40%-it missaat saaffiginnissimasut. Kommuneqarfik Sermersooq-mit 31%-t sianerput, kiisalu Kommune Kujallermit ikinnerpaat sianerlutik, tassa sianernerit nalunaarsorneqartut 13%-ii tassanngaanneerput.

Takussutissaq 6: Siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit kommunerujussuarnut agguataarnerat.

N=102

Paasissutissani saqqummiunneqartuni qassinik ukioqarneq maanna sammissavarput, tassanilu takuneqarsinnaavoq, takussutissaq ataaniittoq takuuk, Attavimmut sianertut 30-39-inut ukiullit amerlanerpaasut. 40-49-inut ukiullit amerlanerpaat tulleralugit. Oqaloqatigineqartut 8,4%-iinnai 20-t ataallugit ukioqarput, taakkunanilu inuusuttuaraanerusut pineqarput. Inuusuttuaraanerusut Attavimmi anguniagaanngillat, eqqarsaataaneruvoq inuusuttuaqqat Meeqqanut inuusuttuaqqanullu saaffiginnittarfik 134 atussagaat. Oqaloqatiginninnerit 33,1%-iini qassinik ukioqarneq nalunaarsorneqarsimangilaq.

Takussutissaq 7: Qassinik ukioqarneq pillugu agguaqatigiissitsineq.

	Amerlassutsit	Procenti
0-9-nut ukiullit	1	0,6
10-19-nut ukiullit	12	7,8
20-29-nut ukiullit	19	12,3
30-39-nut ukiullit	33	21,4
40-49-nut ukiullit	26	16,9

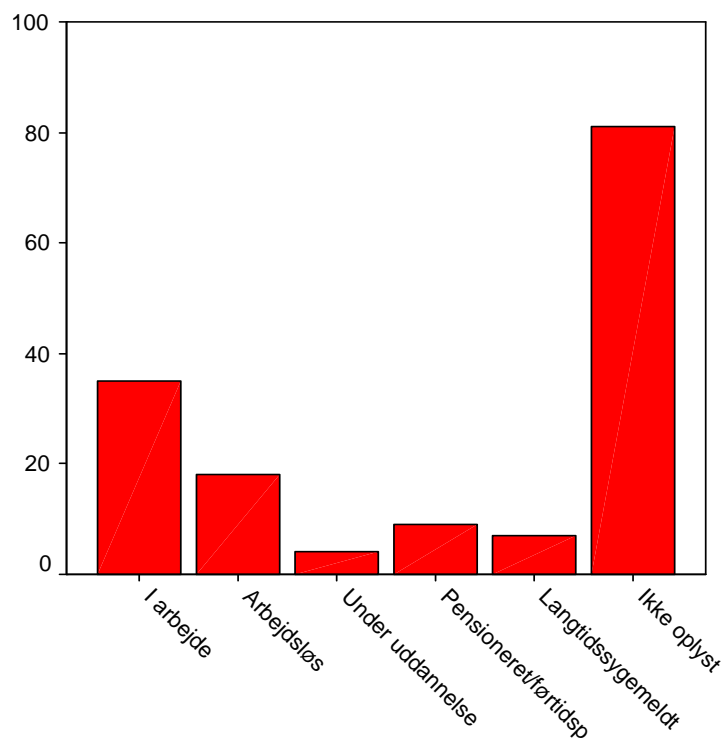

50-59-nut ukiullit	10	6,5
60-69-nut ukiullit	2	1,3
Nalunaarsorne-qanngitsut	51	33,1
Katillugit	154	100

N=154

Sianertoq sutut sulisarnersoq aamma pillugu siunnersortip nalunaarsorsinnaavaa, oqaloqatiginninnerillu nalunaarsorneqarneranni sianertoq amerlanertigut 'sulinermi' saaffiginnittarpoq (takussutissiaq 2 takuuk). Aammattaarli 'suliffeqanngitsut' arlallit sianersimapput kiisalu 'soraarnerussutisiallit imaluunniit siusinaartumik soraarnerussutisiali' arlaqartut aamma sianersimapput.

Takussutissiaq 2: Sianertut suliffiat.

Takussutissiaq 8-p takutippaa Attavimmi siunnersortip 2008-mi saaffiginnissutit sumut innersuunnerpaasimanerai. Oqaloqatigiinnerit 15,6%-ii Inunnik isumaginnittoqarfimmut innersuussinerupput, taakkua saniatigut sianertut inersimasumut allamut imaluunniit nakorsamut

innersuunneqarput. Siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit 24%-ii allamut innersuunneqarput, uanilu pingaartumik Ilaqutariinnut siunnersuisarfik innersuussiffigineqarluni.

Takussutissaq 8: Siunnersortip sianertunut innersuussineri

	Amerlassutsit	Procenti
Angajoqqaat	3	1,9
Inersimasoq alla	17	11,0
Ilinniartitsisoq	3	1,9
Nakorsaq	10	6,5
Psykologi	6	3,9
Inuusuttut Akisunnerat	2	1,3
Inunnik isumagin-nittoqarfik	24	15,6
Politiit	3	1,9
Allat	37	24,0
Nalunaarsorne-qanngitsut	49	31,8
Katillugit	154	100

N=154

3. Oqaloqatigiinnerit imai

Immikkoortumi uani misissorneqassaaq paasissutissani ataqatigiinnerit assigiinngitsut qanoq isikkoqarnerisut, taakkua takutissavaat siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit sumut sammiveqarnerisut.

Sianertut inuttut ajornartorsiutaat qimerluualaassagaanni, 'kiserliorneq' saqqumilaarneruvoq. Taassuma saniatigut 'pisut sakkortuut', soorlu assersuutigalugu toqusoqartillugu aamma 'eqqarsartaatsikkut nanertuutillit' kiisalu 'pissutsit artornartut' inuttut ajornartorsiutigineqarnerpaasut nalunaarsuiffimmi ersarippoq. Kingullertut taaneqartoq kinguaassiutitigut atonerlunneqarnermi imaluunniit nakuuserfigineqarnermi nalunaarsuiffigineqarnerpaavoq. Naggataatigut sianertoq allamik ajornartorsiuteqarnerisooq pillugu nalunaarsuiffissaqarpoq, tassanilu angerlarsimaffissaqannginneq arlaleriarluni taaneqarluni. Pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu sianertoqarnerit tamaasa inuttut ajornartorsiutit amerlasuutigut arlaqartarmata, uanili paasissutissiiffiusumi ataasiakkaaginnarlugit nalunaarsuisoqarsinnaavoq, tassa takussutissap atuarneqarneranut tamanna paasitissallugu pingaaruteqarpoq. Tassa allatut oqaatigalugu sianertoqarnerit tamaasa ajornartorsiutit arlaqartarput.

Takussutissaq 9: Sianertut inuttut ajornartorsiutaat.

	Amerlassutsit	Procenti
Nalunaarsorneqanngitsut	44	28,6
Kiserliorneq	28	18,2
Pisut sakkortuut	19	12,3
Eqqarsartaatsikkut naner- tuutit	18	11,7
Pissutsit artornartut	17	11,0
Atornerluinermi ajornar- torsiutit	11	7,1
Allat	6	3,9
Inuttut atukkatigut, anin- gaasaqarnikkut imaluunniit inatsiseqarnermut tunnga- sut	4	2,6
Kinguaassiutinut tunngasut	4	2,6
Inuuniarnermi-/ ineri- arnermi ajornartorsiorneq	3	1,9
Katillugit	154	100

N=154

Inuttut ajornartorsiutit assigiinngissusaat soorunami assigiingitsunik misigisanik aallaaveqarput, ataanilu takussutissami takuneqarsinnaavoq sianertut ilarpassui inuttut ajornartorsiuteqarnerup saniatigut aamma kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasut imaluunniit kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut. Taakkunanga qulit sakkortuumik misigisaqarsimapput, pinngitsaalineqarsimapput, timikkut oqaatsitigulluunniit nikanarsagaasimallutik.

Eqqarsartaatsikkut nanertuuteqartuni sisamat aamma kinguaassiutitigut atonerlunneqarneq, timikkut oqaatsitigullu nikanarsagaasimallutik.

Takussutissaq 10: Inuttut ajornartorsiutit kiisalu kinguaassiutitigut atonerlugaasimanermik kanngutsaatsuliorfigineqarsimanermik misigisat akornanni attuumassuteqartut.

	Kinguaassiutitigut atonerlugaasimaneq im. Kanngutsaatsuliorfigineqarsimaneq	Nalunaarsorneqanngitsut	Katillugit
Kiserliorneq	3	25	28
Eqqarsartaatsikkut nanertuutit	4	14	18
Pisut sakkortuut	10	9	19
Pissutsit artornartut	3	14	17
Inuun-/ineriart. ajornartorsiorneq		3	3
Inuttut , aningaasaqarnikkut im. Inatsitigut ajornartorsiut		4	4
Atornerluinermi ajornartorsiutit	1	10	11
Kinguaassiutinut tunngasut	2	2	4
Allat	3	3	6
Nalunaarsorneqanngitsut	3	41	44
Katillugit	29	125	154

N=154

Naatsorsuutigineqarsinnaavoq sianertut pisunik sakkortuunik imaluunniit artornartunik misigisaqarsimasut imminut toqunniarlutik eqqarsaateqartarnissaat annertunerusoq. Takussutissap

ataaniittup aamma takutippaa taamatut misigisaqarsimasut 33%-ii imminut toqussallutik eqqarsaatartartut.

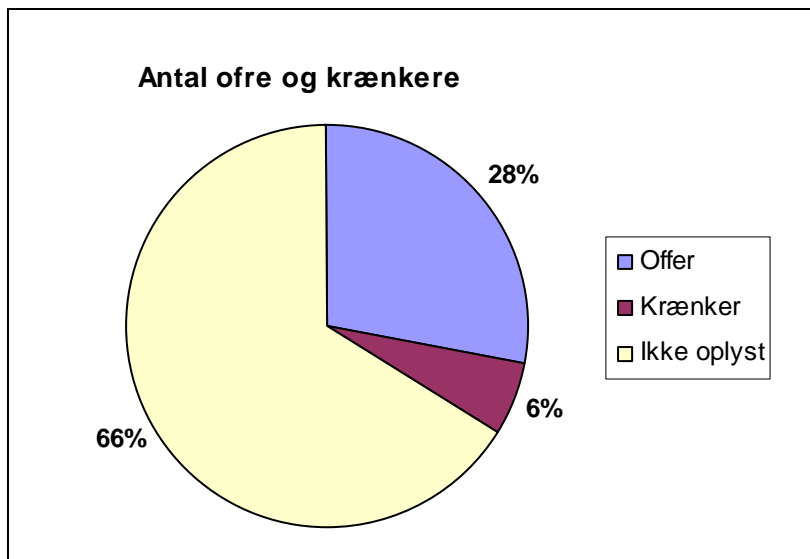
Takussutissaq 11: Sianertut akornanni 'pisunik sakkortuunik' im. 'pisunik artornartunik' inuttut ajornartorsiuteqarlutik imminut toqunnissamik eqqarsaatillit.

	Amerlassutsit	Procenti
Aap	12	33,3
Naamik	7	19,4
Nalunaarsorneqanngitsut	17	47,2
Katillugitt	36	100

N=36

Takussutissap uuma takutippaa 2008-mi siunnersuilluni oqaloqatiginninnerni kanngutsaatsuliorfigineqartut kanngutsaatsuliortullu agguataarneqarnerat. Oqaloqatigiinnerit 28%-iini kanngutsaatsuliorfigineqartoq sianertarpoq, 2008-milu oqaloqatigiinnerni sianertuni 6%-t kanngutsaatsuliorpoq sianerluni. Sumiiffiit iluanni kinguaassiutitigut atonerlunneqarlunilu persuttagaanermik aammattaq kanngutsaatsuliorfigineqarnermik misigisaqartoqarpoq.

Takussutissaq 12: Kanngutsaatsuliorfigineqartut kanngutsaatsuliortullu amerlassusaat

N=154

Takussutissap ataaniittup ersersippaa sianertut qassit oqaatsitigut timikkulluunniit nikanarsagaasimasut imaluunniit kinguaassiutitigut pinngitsaalisaasimasut. Sianertunit 8,4%-init

oqaatigineqarpoq pinngitsaalisaasimallutik. Procentinngorlugit kisitsisilersuinerit katikkaanni takuneqarsinnaavoq inuit siunnersorneqartut 18,8%-ii arlaatigut nakuuserfigineqarsimasut. timikkut oqaatsitsigulluunniit nikanarsagaasimallutik.

Takussutissaq 13: Sianertut kinguaassiutitigut atonerlugaasimasut im. Kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut amerlassusaat.

	Amerlassutsit	Procenti
Oqaatsitsigut nikanarsagaaneq	6	3,9
Timikkut nikanarsagaaneq	10	6,5
Pinngitsaalisaaneq	13	8,4
Nalunaarsorne-qanngitsut	125	81,2
Katillugitt	154	100

N=154

Kanngutsaatsuliortut kanngutsaatsuliorfigineqartullu qimerluualaassagaanni takuneqarsinnaavoq, nammineq qanoq iliuuseq kiisalu kinguaassiutitigut atonerlunneqarneq imaluunniit kanngutsaatsuliorfigineqarneq qanoq misigisimanerlugu imminnut qanoq attuumassuteqarnersut. Takussutissap ataaniittup takutippaa kanngutsaatsuliorfigineqarsimallutik nalunaarutigineqartut, kiisalu nalunaarutigineqartut namminneq qanoq kanngutsaatsuliorfigineqarneq misigineraat malunnanggingajattumik imminnut attuumassuteqartut. Attuumassutaata malunnanggingajanneranut pissutaavoq affai inorlugit kinguaassiutitigut atonerlugaanermik allatigulluunniit kanngutsaatsuliorfigineqarnermik misigisaqarsimanerat. Sinnerisa qanoq pineqarsimanerat pillugu misissueqqissaarnissaq ajornakusoormat.

2008-mi siunnersuinermi kanngutsaatsuliortut qulingiluat oqaloqatigineqarput, taakkualu pingasorarterutaasa kinguaassiutitigut atonerlugaaneq namminneq misigisimavaat.

Kanngutsaatsuliortut ilaat ataaseq oqaatsitigut nikanarsagaasimavoq. Uani aamma pineqarput, kanngutsaatsuliortut affangajaat kinguaassiutitigut atonerlunneqarsimallutilluunniit kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut. Qulaani pineqartut tungavigalugit oqartoqarsinnaanngilaq kinguaassiutitigut atonerlunneqarneq, imaluunniit kanngutsaatsuliorfigineqarsimaneq kanngutsaatsuliorsimanerluunniit toqqaannartumik imminnut attuumassuteqarnersut.

Immikkoortuni tamani misissukkat annikittunnguuneri pissutigalugit kisitsisitigut attuumassuteqarnersut oqaatigiuminaappoq, tassami misissuineq qularnarpoq immikkoortuni 20% sinnerlugu misissukkat tallimanik ikinnerummata. Taamaakkaluartoq sulit takuneqarsinnaavoq sianertut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut kanngutsaatsuliorsimasulluunniit amerlassusaata

akornanni kinguaassiutitigut atornerlunneqartoqarsimanersoq allatulluunniit kanngutsaatsuliorfigitittoqarsimanersoq.

Takussutissaq 14: Kanngutsaatsuliortut/kanngutsaatsuliorfigineqartut aamma kinguaassiutitigut atornerlugaanerup kanngutsaatsuliorfigineqarnerulluunniit akornanni attuumassuteqartut.

		Oplevet seksuelt misbrug eller krænkelse				I alt
		Verbale krænkelser	Fysiske krænkelser	Voldtægt	Ikke oplyst	
Offer	Antal	5	7	9	22	43
	% fordeling ifht. informantens rolle	11,6%	16,3%	20,9%	51,2%	100,0%
Krænker	Antal	1		3	5	9
	% fordeling ifht. informantens rolle	11,1%		33,3%	55,6%	100,0%
Ikke oplyst	Antal		3	1	98	102
	% fordeling ifht. informantens rolle		2,9%	1,0%	96,1%	100,0%
I alt	Antal	6	10	13	125	154
	% fordeling ifht. informantens rolle	3,9%	6,5%	8,4%	81,2%	100,0%

N=154

Takussutissami ataani takuneqarsinnaavoq inuit imminut toqunniarlutik eqqarsaateqartut 51-usut pingasorarterutaat ikiarooriniutinik atuinermik aamma ajornartorsiuteqartut. Sianertut ikiarooriniutinik atuisut 55%-ii imminut toqunnissamik eqqarsaateqanngillat imaluunniit nalunaarsorneqarsimangillat. Nikerarnerilli taakku akornanni ersarissumik attuumassuteqartoqanngilaq, taamaattumik agguaqatigiissitsineq manna aamma pissutsinik allanik pissuteqarsinnaavoq.

Takussutissaq 15: Imminut toqunniarluni eqqarsaatit aamma ikiarooriniutit arlaannik atornerluinerup akornanni attuumassutaasut.

Count

		Misbruger eller ej		Total
		Misbruger af et rusmiddel	Ikke misbruger/ ikke oplyst misbruger	
Selvmordstanker	Ja	17	34	51
	Nej	7	20	27
	Ikke oplyst	14	62	76
Total		38	116	154

N=154 og P=0,159

Nalunaarsuiffissani aamma nalunaarutigineqarsinnaavoq inuk sianertoq persuttarneqarnermik arlaatigut misigisaqarsimanersoq, tassanilu takuneqarsinnaavoq sianertut 10%-ii timikkut persuttarneqarsimasut, assigisaanillu sianertut 10%-iisa tarnikkut persuttarneqarsimaneq misigisimallugu. Uani pineqanngillat inuit taakkorpiaat timikkut tarnikkullu persuttarneqarnermik misigisaqarsimasut.

Takussutissaq 16: Sianertut timikkut tarnikkulluunniit persuttarneqarsimasut amerlassusaat.

	Amerlassutsit	Procenti
Timikkut	15	9,7
Tarnikkut	15	9,7
Nalunaarsorne-qanngitsut	124	80,5
Katillugitt	154	100

N=154

4. 2007-mut assersuussineq

2008-mi assersuutigineqarsinnaasunik 2007-mi kisitsisinik toqqammavissanik sanasoqarpoq. Siullertut aallaqaammullu oqaatigineqassaaq oqaluussinerit amerlassusaat marloriaatinngorsimasoq, tassa 2007-mi 75-init 2008-mi 184-inut. Soorunalimi tamanna isigineqassaaq Attaviup 2007-mi taamaallaat qaammatini tallimani ingerlasimanera aallaavigalugu. Sapaatip akunnerisa ulluini oqaloqatigiinnerit ersarinnerusumik qiviassagaanni, taava 2007-mi pingasunngornikkut oqaloqatigiinnerit 76%-it ingerlanneqarsimapput, 2008-imili allannortoqarluni, tassami oqaloqatigiinnerit 59%-iinnaat pingasunngornikkut ingerlanneqarput. Tassa 2008-mi sapaatit akunnerisa ulluisa akornanni ataqatigiissaarnerusumik oqaloqatigiittoqartarpoq.

Takussutissaq 17: 2007-mi 2008-milu sap. akunneranut sianertut assersuunneqarnerat.

	2007		2008	
	Amerlass.	Procenti	Amerlass.	Procenti
Pingasunngorneq	57	76	91	59
Arfininngorneq	18	24	63	41
N =	75		154	

2007-mi siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit oqaatigineqareersutut ukiup ingerlanerani qaammatini tallimaannarni ingerlanneqarput, taamaammat assersuusiutigissallugit ajornakusoorpoq. 2007-mi qaammammut oqaloqatiginninnerit agguaqatigiinnerat qiviassagaanni 2008-mullu

oqaloqatiginninnerit amerlassusaannut assersuutissagaanni takuneqarsinnaavoq 2007-mi qaammammut agguaqatigiissillugu oqaluussinerit 15-iusartut kiisalu 2008-mi 15-33-illu akornanniittut, taamaattumik ukiumut oqaloqatigiinnerit amerlassusaat taamaaginnarput. Aamma takuneqarsinnaavoq 2007-mi septembarip qaammataani oqaloqatigiinnerit ukiumut katillugit amerlassusaat 27%-iusoq, 2008-milu septembarip qaammataani sianertut amerlanerpaasimasut.

Sumit sianertoqarneris allannguuteqarpoq. 2007-mi sianertut 64%-ii illoqarfinninngaanerput 36%-illu nunaqarfinninngaanersuullutik. Tassunga ilutingitillugu 2008-mi illoqarfinniit sianertut 79%-iupput, nunaqarfinniillu² sianertut 21%-iullutik. Ilutigalugu 2008-mi oqaloqatiginninnerit 79%-ii illoqarfinninngaanerput, 21%-iinnaallu nunaqarfinnerlutik³. Ajorluartumik 2007-mi illoqarfinnit sianernerit agguataarnerat allanneqarsimangilaq, taamaattumik 2008-mut assersuutissallugu ajornarsimavoq.

Takussutissaq 18: 2007-mi 2008-milu sianertut illoqarfinnut nunaqarfinnillu agguataarneqarnerat.

	2007		2008	
	Amerlass.	Procenti	Amerlass.	Procenti
Illoqarfiit	34	64	99	79
Nunaqarfiit	19	36	26	21
N =	53		125	

Siunnersuilluni oqaloqatiginninnerit sivilissusaat aamma assersuuneqarpoq, tassani takuneqarsinnaavoq minutsini 15-30-ni oqaloqatiginninnerit sivilissusaat 2007-mi 2008-milu assigiipajaaginnartut, tassa 2007-mi oqaloqatiginninnerit 32%-ii kiisalu 2008-mi 36%-ii. 2007-mi oqaloqatiginninnerit 30%-ii minutsini 31-60-ni sivilissuseqarput, tassa 2008-mi oqaloqatiginninnerit 18%-iinnaai. 2007-mittaaq oqaloqatiginninnerit 60 minutsit sinnerlugit sivilissuseqartut 2008-mut assersuunnerini (9 % og 5 %).

Takussutissaq 19: 2007-mi 2008-milu Attavimmut sianertut suaassusaata agguataarneqarnerat.

	2007		2008	
	Amerlass.	Procenti	Amerlass.	Procenti

² Uani assersuussinerim ilanngunneqanngilaq nalunaarsuinerim oqaluussineq suminngaanneerdersoq

³ Uani assersuussinerim ilanngunneqanngilaq nalunaarsuinerim oqaluussineq suminngaanneerdersoq

Angutit	10	17	64	42
Arnat	48	83	90	58
N =	58		154	

Ukiuni taakkunani marlunni suaassutsip agguaqatigiissinneqarnera assersuutigissallugu soqutiginarpoq. Qulaani takussutissami takuneqarsinnaavoq 2007-imut sanilliullugu 2008-mi Attavimmik atuisut amerlanerpaartaat angutaasut. Nuannaarutissaavoq oqarasuaat siunnersuisarfik arnat angutillu atormassuk.

2007-mi 2008-milu oqaloqatiginninnermi taaneqarnerpaasartoq tassaavoq 'kiserliorneq'. Allatut oqaatigalugu, inuit kiserliortut amerlaqisut Attavik atortarpaat eqqarsaamminnik aniatitsivissatut inersimasunillu allanik oqaloqatigiiffissatut. Allanngorarneq taanna allanngorarnernut allanut 2007-mi ataqatigiissinneqalerpoq, taamaammatt imaaliiallaannaq assersuutigineqarsinnaanngilaq, sianertorli eqqarsartaatsimigut qanoq nanertuuteqartarnersoq isigissagaanni 2008-mi amerleriartoqangaatsiarsimavoq. 2007-mi oqaloqatiginninnerni ajornartorsiut manna 2%-itut eqqaaneqarpoq, 2008-mili 12%-imut qaffassimalluni. Soorunalimi assigiinngitsunik pissuteqarsinnaavoq, sianertut eqqarsartaatsimikkut nanertuuteqartut amerleriarsimasinnaapput, imaluunniit 2008-mi nalunaarsuiffissaq atorneqalernerusimasinnaavoq.

Ajoraluartumik 2008-mi saaffiginnikkasuarlutik sianertut amerlassusaat ukiunut siuliinut sanilliullugit assersuunneqarsinnaanngillat, taakkumi nalunaarsorneqanngillat.